

AÐALSKIPULAG HÖRGÁRSVEITAR 2012-2024

GREINARGERÐ VEGNA BREYTINGAR

EFNISTAKA HÖRGÁ OG HLÆDIR, ÍBÚASPÁ, STOFNÆÐ FRÁVEITU, SKÓGRÆKTARSVÆÐI



20.11.2019



Breyting á Aðalskipulagi Hörgársveitar

2012-2024



HÖRGÁRSVEIT

20.11.2019



LANDMÓTUN.

EFNISYFIRLIT

1	Inngangur	3
2	markmið	4
3	Forsendur og tengsl við aðrar áætlanir	4
3.1	Landsskipulagsstefna.....	4
3.2	Stefna aðalskipulags Hörgársveitar	4
3.3	Íbúapróun	5
3.4	Náttúrufar.....	5
4	Efnistöku aðalskipulagsbreytingar.....	7
4.1	Skógræktar- og landgræðslusvæði.....	7
4.2	Efnistöku- og efnislosunarsvæði.....	8
4.3	Uppfærð íbúaspá.....	10
5	Verk og tímaáætlun.....	Error! Bookmark not defined.
6	Heimildaskrá.....	17

Mynd 1.	Afmörkun skógræktarsvæðis við Geirhildargarða (afmörkun ónákvæm).....	6
Mynd 2.	Afmörkun skógræktarsvæðis við Grjótgarð (afmörkun ónákvæm).....	6
Mynd 3.	Afmörkun skógræktarsvæðis við Engimýri (afmörkun ónákvæm).....	6
Mynd 4.	Efnistökusvæði í landi Hlaða og Tréstaða.	7
Mynd 5.	Uppfærð íbúaspá fyrir Hörgársveit til ársins 2024.	10

TÖFLUSKRÁ

Tafla 1.	Þróun mannfjölda í Hörgársveit 2014-2019 (Hagstofa Íslands).....	5
Tafla 4.	Skilgreind svæði skógræktar- landgræðslu í gildandi aðalskipulagi Hörgársveitar fyrir breytingar.	7
Tafla 3.	Skilgreind svæði skógræktar- landgræðslu í gildandi aðalskipulagi Hörgársveitar eftir breytingar.....	8
Tafla 5.	Skilgreind efnistöku- og efnislosunarsvæði í gildandi aðalskipulagi Hörgársveitar fyrir breytingu.	9
Tafla 5.	Skilgreind efnistöku- og efnislosunarsvæði í gildandi aðalskipulagi Hörgársveitar eftir breytingu.	9
Tafla 3.	Umhverfispættir og viðmið.....	12
Tafla 4.	Vægi áhrifa.	12
Tafla 5.	Umhverfismat.....	14

1 INNGANGUR

Í vinnslu er breyting á Aðalskipulagi Hörgársveitar var staðfest þann 17. desember 2015. Breytingin er í nokkrum liðum. Lýsing fyrir breytingu þessa var auglýst 2. september 2019. Í samráði við Skipulagsstofnun er búið að einfalda og fækka nokkuð þeim liðum sem áður voru auglýstar í lýsingunni.

Í áður kynntri lýsingu voru eftirfarandi viðfangsefni:

- **Brunavarnir – vatnstökustaðir.**
- **Breytt skilgreining á landnotkun.**

Íbúðarbyggð -Lónsbakki- stækkun á þéttbýlismörkum til norðurs

Frístundabyggð -Arnarnes.

Skógræktarsvæði -Engimýri, Geirhildargarður og Grjótgarður- Ný svæði

Efnistaka -Malarnáma í landi Hlaða/Tréstaða. Leiðrétting, námur sem voru inni í aðalskipulagi Hörgársveitar en dattu út þegar aðalskipulagið tók gildi.

-Sérákvæði vegna efnistöku úr Hörgá og þverám hennar verður breytt.

Verslun og þjónusta -Skógarhlíðarhverfi og Syðra Brekkukot.

- **Almennir skilmálar.**

Skilmálar vegna tímabundinna stöðuleyfa m.a. tíma og fjölda leyfa innan hvernar lóðar.

Skilmálar er varða auglýsingaskilti innan sveitarfélagsins í samræmi við náttúruverndarlög.

Skilmálar og heimildir vegna bygginga á landbúnaðarsvæðum.

Skilmálar vegna mannvirkja á lóðum í dreifbýli undir 3 ha.

- **Flokkun lands.**

Skilgreining á landbúnaðarlandi og viðmið á gæðum, sett er inn frekari skilgreining á flokkun landbúnaðarlands.

- **Vegir.**

Breytt lega þjóðveggar 1 í Kræklingahlíð á uppdrætti skipulagsins.

- **Uppfærð íbúaspá**

Uppfærð íbúaspá m.t.t. nýrrar húsnæðisáætlunar Hörgársveitar

- **Stofnæð fráveitu**

Ný stofnæð fráveitu sýnd á uppdrætti frá sveitarfélagamörkum við Akureyri að Skógarhlíð við Lónsbakka.

Þar sem umfang breytingarinnar var að mati Skipulagsstofnunar þess eðlis að hún kallaði jafnvel á endurskoðun á aðalskipulagi þá var ákveðið að fækka liðum og fjallar breytingin um eftirfarandi afmarkaða liði:

1. **Breyting á efnistökuskiðmálum í Hörgá.**
2. **Efnistökusvæði að Hlöðum.**
3. **Uppfærð íbúaspá m.t.t. nýrrar húsnæðisáætlunar Hörgársveitar.**
4. **Stofnæð fráveitu.**
5. **Reiðleið um Hörgárdal, frá gatnamótum Möðruvallarveggar/Hörgádalsveggar að gatnamótum Hörgárdalsveggar við Mela lagfærð og færð neðan vegar í stað ofan á skipulagsuppdrætti.**

2 MARKMIÐ

Markmið skipulagsbreytingarinnar eru ákveðnar lagfæringar á skipulagsgögnum sem og breytingar í stefnumörkun sveitarfélagsins. Við vinnslu á Aðalskipulagi Hörgársveitar 2012-2024 datt út hringtákn á skipulagsuppdrætti fyrir efnistöku svæði við Spónsgerði en svæðið er tilgreint í greinargerð. Einnig er verið að skilgreina að nýju efnistökusvæði við Hlaði/Trésstaði sem var inni í eldra aðalskipulagi Hörgárbyggðar 2006-2026 en datt út við vinnslu á Aðalskipulagi Hörgársveitar 2012-2024. Í þessum tveimur atriðum er því meira um leiðréttingu á skipulagsgögnum að ræða frekar en breytingar. Þörf var á því að endurmeta ákvæði efnistöku í Hörgá og uppfæra íbúaspá með tilliti til nýútgefinnar húsnæðisáætlunar Hörgársveitar 2019-2027.

3 FORSENDUR OG TENGLI VIÐ AÐRAR ÁÆTLANIR

3.1 LANDSSKIPULAGSSTEFNA

Í Landsskipulagsstefnu 2015-2026 er fjallað um skipulag landbúnaðarlands:

2.3.1 Skipulag landbúnaðarlands.

Í aðalskipulagi byggist skipulagsákvæðanir um ráðstöfun lands í dreifbýli til landbúnaðar og annarrar nýtingar á flokkun landbúnaðarlands. Landi sem hentar vel til ræktunar verði almennt ekki ráðstafað til annarra nota með óafturkræfum hætti. Val á svæðum til skógræktar og stefna um þau taki mið af því að skógrækt falli vel að landi og að eftir því sem við á séu samþætt sjónarmið skógræktar, annars landbúnaðar og útivistar. Flokkun landbúnaðarlands, landslagsgreining og vistgerðaflokkun verði lögð til grundvallar skipulagsákvörðunum um landbúnaðarland.

Landbúnaðarland í Hörgársveit hefur ekki verið flokkað en Náttúrufræðistofnun Íslands hefur gefið út flokkun vistgerða. Í lögum um skógrækt á lögbýlum nr. 95/2006 segir svo um markmið í 1. gr.:

Í því skyni að skapa skógarauðlind á Íslandi, rækta fjölnytjaskóga og skjólbelti, treysta byggð og efla atvinnulíf skal Skógræktin eftir því sem nánar er ákveðið í fjárlögum hverju sinni veita fé til skógræktar á lögbýlum í öllum landshlutum. Í hverjum landshluta skal stefnt að ræktun skóga á að minnsta kosti 5% af flatarmáli láglandis neðan við 400 m yfir sjávarmáli.

3.2 STEFNA AÐALSKIPULAGS HÖRGÁRSVEITAR

Í Aðalskipulagi Hörgársveitar 2012-2024 segir að leiðarljós skipulagsins sé að stuðla að hagkvæmri þróun byggðar á svæðinu, m.a. með því að skapa sem best skilyrði fyrir atvinnulíf og mannlíf og að gera búsetu á svæðinu eftirsóknarverða.

Megin markmið Aðalskipulags Hörgársveitar 2012-20224 miðast við að sjá fyrir nægu landrými fyrir mismunandi starfsemi á gildistíma aðalskipulagsins.

Lögð er m.a. áhersla á að;

- Að stuðla að hagkvæmri nýtingu orku- og auðlinda.
- Að stuðla að því að nýting lands, auðlinda og mannaúðs sé í samræmi við markmið sjálfbærrar þróunar. Að benda skýrt á gildi skógræktar enda er líklegt að um verði að ræða umtalsverða breytingu á landnotkun vegna skógræktar, bæði almennrar skógræktar og nytjaskógræktar, þ.e. bændaskóga.

Í gildandi aðalskipulagi segir einnig;

3.3.9 Skógræktar- og landgræðslusvæði, stefnt er að eflingu skógræktar á svæðinu til viðarframleiðslu, útivistar, skjóls og landbóta. Einnig segir að á góðu landbúnaðarlandi sé fyrst og fremst miðað við að stunda skógrækt og skjólbeltarækt til að skýla búpeningi og ræktun.

3.2.7 Efnistöku- og efnislosunarsvæði, almennt er gert ráð fyrir sem fæstum en tiltölulega stórum efnistöku- og efnislosunarsvæðum og að nýting jarðefna hvorki spilli né hafi í för með sér óæskilegar breytingar á landslagi. Lögð er áhersla á nýtingu náma sem náttúran getur viðhaldið t.d. áreyrum.

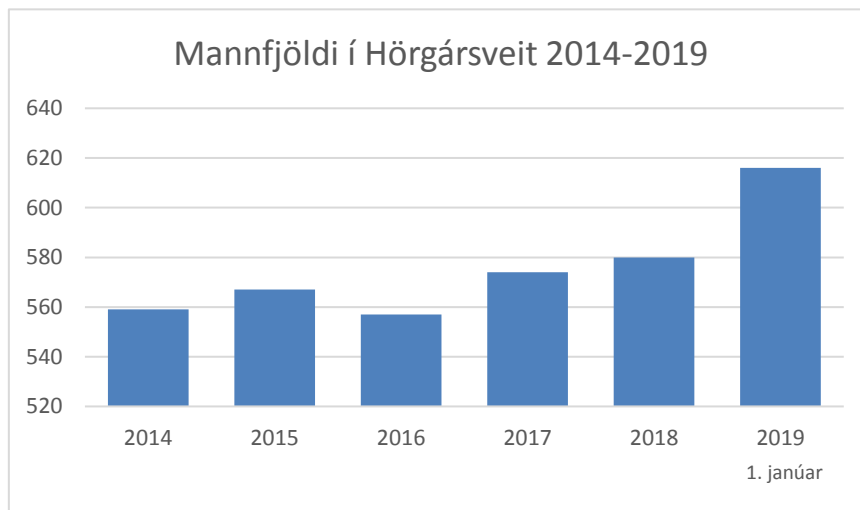
Um samræmi breytinganna skv. tillöggunni við ofangreinda stefnur er fjallað í kafla um umhverfismat hér á eftir.

3.3 ÍBÚAÞRÓUN

Íbúar í Hörgársveit voru 620 á 4. ársfjórðungi 2018 samkvæmt tölum frá Hagstofu Íslands.

Ef horft er til íbúáþróunar frá árinu 2014 þá hefur verið nokkur sveifla á fjölda íbúa síðustu ár en þeim hefur fjölgað þó nokkuð síðustu misseri og í byrjun árs 2019 voru þeir 616. Þetta er fjölgun upp á um 10% frá 1.janúar 2014 til 1. janúar 2019, en mest varð fjölgunin á árinu 2018, sjá töflu 1.

Tafla 1. Þróun mannfjölda í Hörgársveit 2014-2019 (Hagstofa Íslands).



3.4 NÁTTÚRUFAR

Þau svæði sem að breytt landnotkun tekur til eru við skógræktarsvæði á Engimýri, Geirhildargarði og Grjótgarði auk efnistöku í landi Hlaða/Tréstaða.

Ríkjandi gróðurfar í landi Geirhildargarða er graslendi og moslendi og að mestu lágflent svæði og er skilgreint sem landbúnaðarland og fjarsvæði vatnsverndar. Engar sérstakar jarðmyndanir fyrir hendi.

Í landi Grjótgarða var svæðið áður nýtt sem beitiland og er á milli 20-80 m.y.s. Að mestu flatlent með nokkuð frjóu mólendi með rýrum melkollum á milli. Svæðið er skilgreint sem landbúnaðarsvæði og tún eru utan fyrirhugaðs skógræktarsvæðis. Engar sérstakar jarðmyndanir sem njóta verndar.

Í landi Engimýrar er ríkjandi gróðurlendi mólendi og graslendi. Skógræktarsvæðið er á flatlendi við Þjóðveg 1 og er á fjarsvæði vatnsverndar.

Í umhverfisskýrslu aðalskipulagsbreytingarinnar gert grein fyrir hugsanlegum áhrifum vegna breyttrar landnýtingar sem breyting á aðalskipulag hefur í för með sér.



Mynd 1. Afmörkun skógræktarsvæðis við Geirhildargarða (afmörkun ónákvæm).



Mynd 2. Afmörkun skógræktarsvæðis við Grjótgarð (afmörkun ónákvæm).



Mynd 3. Afmörkun skógræktarsvæðis við Engimýri (afmörkun ónákvæm).



Mynd 4. Efnistökusvæði í landi Hlaða og Tréstaða.

4 EFNISTÖK AÐALSKIPULAGSBREYTINGAR

4.1 SKÓGRÆKTAR- OG LANDGRÆÐSLUSVÆÐI

Gerð er breyting á kafla 3.3.9 um skógræktar- og landgræðslusvæði. Við bætast þrjú svæði til viðbótar við þau svæði sem þegar eru skilgreind í aðalskipulaginu. Svæðin eru í landi Engimýrar, Geirhildargarða og Grjótgarða.

Kafla 3.3.9 Skógræktar- og landgræðslusvæði.

Tafla 2. Skilgreind svæði skógræktar- landgræðslu í gildandi aðalskipulagi Hörgársveitar fyrir breytingar.

Nr.	Heiti svæðis	Lýsing/stærð (ha)
SL-1	Ásláksstaðir	70
SL-2	Hraukbæjarkot	23
SL-3	Moldhaugar	19
SL-4	Glæsibær	283
SL-5	Dagverðareyri	72
SL-6	Dagverðartunga	22
SL-7	Steðji	41
SL-8	Skjaldarstaðir	41
SL-9	Gerði	35
SL-10	Myrkárbakki	23
SL-11	Flaga	40

SL-12	Hólar	90
SL-13	Syrði-Reistará	20
SL-14	Ásláksstaðir	56

Tafla 3. Skilgreind svæði skógræktar- landgræðslu í gildandi aðalskipulagi Hörgársveitar eftir breytingar.

Nr.	Heiti svæðis	Lýsing/stærð (ha)
SL-1	Ásláksstaðir	70
SL-2	Hraukbæjarkot	23
SL-3	Moldhaugar	19
SL-4	Glæsibær	283
SL-5	Dagverðareyri	72
SL-6	Dagverðartunga	22
SL-7	Steðji	41
SL-8	Skjaldarstaðir	41
SL-9	Gerði	35
SL-10	Myrkárbakki	23
SL-11	Flaga	40
SL-12	Hólar	90
SL-13	Syrði-Reistará	20
SL-14	Ásláksstaðir	56
SL-15	Engimýri	117
SL-16	Geirhildargarðar	46
SL-17	Grjótgarður	37

4.2 EFNISTÖKU- OG EFNISLOSUNARSVÆÐI

Gerð er breyting á kafla 3.2.7 um efnis- og efnislosunarsvæði. Breytingin felst í því að bætt er við hringtákninu við Spónsgerði þar sem á upprætti er sýnt númerið E1 en hringtákn þetta datt út við vinnslu á Aðalskipulagi Hörgársveitar 2012-2024. Við bætist eitt svæði í landi Tréstaða og Hlaða sem skilgreint var í aðalskipulagi Hörgárbyggðar 2006-2026 og féll fyrir mistök út við vinnslu nýs aðalskipulags Hörgársveitar 2012-2024. Því er ekki um ný efnistökusvæði að ræða heldur eru þetta leiðréttingar á skipulagsgögnum.

Sérákvæðum vegna efnistöku úr Hörgá og þverám hennar er breytt þannig að ákvæði um að efnistaka skuli fara fram einungis á einum efnistökuastað í einu er felld út og ákvæði sett inn sem segir að við veitingu framkvæmdaleyfis skuli liggja fyrir jákvæð umsögn Fiskistofu þar sem tillit er tekið til annarra gildandi framkvæmdaleyfa vegna efnistöku í Hörgá. Ástæða breytingarinnar er að erfitt hefur reynst

að framfylgja þessu ákvæði, bæði vegna þess að landeigendur efnistökusvæða telja jafnræðis ekki gætt ef þeim er synjað um framkvæmdaleyfi á grundvelli þess að efnistaka standi yfir á öðrum staði í ánni, en líka vegna þess að ekki er hafið yfir vafa hvernig túlka beri orðalag núverandi ákvæðis.

Tafla 4. Skilgreind efnistöku- og efnislosunarsvæði í gildandi aðalskipulagi Hörgársveitar fyrir breytingu.

Nr.	Heiti	Lýsing	Staða/ magn m ³	Jörð
E-1	Spónsgerði	Möl og sandur	50.000	Spónsgerði
E -2	Hörgá 1*	Árfarvegur og bakkar neðan við brú á Dalvíkurvegi	45.000	Hlaðir/Möðruvellir
E-3	Björg	Setnáma, sethjalli frá ísaldarlokum	2.200.000	Björg
E-4	Hörgá 2*	Árfarvegur milli Djúpárbakka og Laugalands	65.000	Litli-Dunhagi, Stóri-Dunhagi, Grjótgarður, Djúpárþakki, Björg
E-5	Moldhaugaháls	Grjótnáma ásamt lagersvæði alls um 17 ha	5.000.000	Skútar/Moldhaugar
E-6	Hörgá 3*	Árfarvegur á móts við Auðbrekku	85.000	(Krossastaðir, Laugarland, Auðbrekka Hólkot)
E-7	Hörgá 4*	Árfarvegur á móts við Brakanda	15.000	(Fornhagi, Brakandi, Dagverðartunga, Skriða)
E-8	Hörgá 5*	Malarkeilur og árfarvegur Syðri-Tunguár og Ytri-Tunguár	75.000	Skriða, Fornhagi, Dagverðartunga
E-9	Hörgá 6*	Árfarvegur frá Steðja að vesturmörkum Lönguhlíðar	400.000	Skriða, Langahlíð, Neðri-Rauðilækur, Neðri-Vindheimar, Ás, Skógar, Steðji
E-10	Öxnadalsá 1	Árfarvegur frá Neðstalandi og Hraunshöfða	55.000	Efstaland, Neðstaland, Skjaldarstaðir
E-11	Öxnadalsá 2*	Árfarvegur á móts við Efstaland	55.000	Efstaland

Tafla 5. Skilgreind efnistöku- og efnislosunarsvæði í gildandi aðalskipulagi Hörgársveitar eftir breytingu.

Nr.	Heiti	Lýsing	Staða/ magn m ³	Jörð
E-1	Spónsgerði	Möl og sandur	50.000	Spónsgerði
E -2	Hörgá 1*	Árfarvegur og bakkar neðan við brú á Dalvíkurvegi	45.000	Hlaðir/Möðruvellir
E-3	Björg	Setnáma, sethjalli frá ísaldarlokum	2.200.000	Björg
E-4	Hörgá 2*	Árfarvegur milli Djúpárbakka og Laugalands	65.000	Litli-Dunhagi, Stóri-Dunhagi, Grjótgarður, Djúpárþakki, Björg

E-5	Moldhaugaháls	Grjótnáma ásamt lagersvæði alls um 17 ha	5.000.000	Skútar/Moldhaugar
E-6	Hörgá 3*	Árfarvegur á móts við Auðbrekku	85.000	(Krossastaðir, Laugarland, Auðbrekka Hólkot)
E-7	Hörgá 4*	Árfarvegur á móts við Brakanda	15.000	(Fornhagi, Brakandi, Dagverðartunga, Skriða)
E-8	Hörgá 5*	Malarkeilur og árfarvegur Syðri-Tunguár og Ytri-Tunguár	75.000	Skriða, Fornhagi, Dagverðartunga
E-9	Hörgá 6*	Árfarvegur frá Steðja að vesturmörkum Lönguhlíðar	400.000	Skriða, Langahlíð, Neðri-Rauðilækur, Neðri-Vindheimar, Ás, Skógar, Steðji
E-10	Öxnadalsá 1	Árfarvegur frá Neðstalandi og Hraunshöfða	55.000	Efstaland, Neðstaland, Skjaldarstaðir
E-11	Öxnadalsá 2*	Árfarvegur á móts við Efstaland	55.000	Efstaland
E-12	Hlaðir/Tréstaðir	Malarnám úr sethjöllum frá ísaldarlokum. Að mestu í landi Hlaða.	50.000	Hlaðir/Tréstaðir

4.3 UPPFÆRÐ ÍBÚASPÁ

Íbúaspá verður einnig uppfærð í aðalskipulaginu en gerð var uppfærsla á íbúaspá vegna nýrrar húsnæðisáætlunar sem unnin var fyrir sveitarfélagið á þessu ári. Ástæða endurskoðunar íbúaspárinnar er einkum sú að síðastliðin þrjú ár hefur verið talsvert ör fjölgun, en íbúar í sveitarfélaginu töldu 620 í byrjun árs 2019 og hefur fjölgunin því þegar náð lágspá aðalskipulagsins þar sem gert var ráð fyrir að íbúar Hörgársveitar væru orðnir 620 árið 2024.

Sveitarfélagið hefur gefið út húsnæðisáætlun eins og lög gera ráð fyrir. Í þeirri áætlun þá er gert ráð fyrir uppfærðri íbúaspá og samkvæmt henni þá er gert ráð fyrir að í lok skipulagstímilsins verði íbúar Hörgársveitar 731-821 talsins. Ástæðan fyrir breyttri íbúaspá er meiri fjölgun íbúa sl. ár en gert var ráð fyrir en einnig mikil eftirspurn eftir íbúðum í sveitarfélaginu.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lágspá	616	631	656	681	706	731
Miðspá	616	636	666	696	726	756
Háspá	616	641	686	731	776	821

Mynd 5. Uppfærð íbúaspá fyrir Hörgársveit til ársins 2024.

4.4 REIÐLEIÐ

Gerð er breyting á reiðleið á sveitarfélagsupprætti. Breytingin sem um ræðir er í Hörgárdal frá Hátúni að Skriðu. Í stað þess að nýta gamla Hörgárdalsveginn sem reiðleið eins og það er skilgreint í gildandi Aðalskipulagi Hörgársveitar 2012-2024 þá er er hann í breytingunni sýndur meðfram nýjum Hörgárdalsvegi milli áður nefndra bæja.

Ennfremur er reiðleiðin reiðleiðin um Hörgárdal, frá gatnamótum Möðruvallarvegar/Hörgárdalsvegar að gatnamótum Hörgárdalsvegar við Mela lagfærð og færð neðan vegar í stað ofan á skipulagsupprætti.

5 UMHVERFISSKÝRSLA

5.1 MATSKYLD A SKIPULAGSTILLÖGU

Breyting á Aðalskipulagi Hörgársveitar 2012-2024 er háð lögum um umhverfismat áætlana nr. 105/2006 en í breytingunni eru nokkur framkvæmdaráform sem falla undir ákvæði laga um mat á umhverfisáhrifum.

Efnistaka í Hlaðir/Tréstaðir falla undir lið 2.03 þar sem efnistaka og/eða haugsetning á landi eða úr hafsbotni þar sem áætlað er að raska 25.000 m² svæði eða stærra eða efnismagn er 50.000 m³ eða meira (B-flokkur). Þarna er um að ræða leiðréttingu á skipulagögnum en þar sem náman fellur undir lögin þá er hún metin skv. þeim.

Skógrækt í landi Geirhildargarða og Engimýrar falla undir lið 1.06 Nýræktun skóga á 200 ha svæði eða stærra eða á verndarsvæðum sem breytir fyrri landnotkun. Varanleg skógareyðing sem breytir fyrri landnotkun (B-flokkur). Grjótgarður er utan verndarsvæðis og fellur undir lið 1.01 Framkvæmdir til endurskipulagningar á landareignum í dreifbýli sem taka til 20 ha eða stærra landsvæðis.

Við mat á umhverfisáhrifum er unnið eftir lögum um umhverfismat áætlana nr. 105/2006 og stuðst við leiðbeiningar Skipulagsstofnunar, annars vegar um umhverfismat áætlana og hins vegar um flokkun umhverfisþátta, viðmið, einkenni og vægi umhverfisáhrifa.

Við mat á umhverfisáhrifum áætlunarinnar verður gerður samanburður við „núllkost“ sem felst í óbreyttu ástandi og svæðið áfram skilgreint eftir gildandi aðalskipulagi.

Valkostur A: Efnistökusvæði í landi Tréstaða skilgreint. Enginn valkostur er settur til samanburðar við þennan valkost enda ekki raunhæft þar sem núverandi ástand þýddi einfaldlega að efnistaka í leyfisleysi og þar með sömu áhrif og valkostur A.

Valkostur B: Ný skógræktarsvæði við Engimýri, Geirhildargarða og Grjótgarð (tekin saman í eina töflu hér á eftir).

Valkostur C: Óbreytt ástand, svæðin enn skilgreind skv. gildandi aðalskipulagi.

Í umfjöllun um umhverfisáhrif er fjallað um eftirfarandi umhverfisþætti:

- Verndarsvæði
- Gróður og dýralíf
- Landslag, jarðmyndanir og ásynd
- Fornleifar og menningarminjar
- Landnotkun
- Samfélag

Val á þessum umhverfisþáttum byggist á greiningu á því hvaða þættir umhverfisins gætu helst orðið fyrir áhrifum vegna skipulagsbreytingarinnar. Greint verður frá mögulegum mótvægisáðgerðum og vöktun ef í ljós kemur að umhverfisáhrif í einhverjum af áðurtöldum þáttum eru talin veruleg.

5.2 VIÐMIÐ

Forsendur við mat á umhverfisáhrifum eru byggðar á þremur meginþáttum:

- Viðmiðum í lögum og reglugerðum og stefnumótun stjórnvalda.
- Greining sérfræðinga á einkennum áhrifa á einstaka umhverfisþætti.
- Umsagnir og athugasemdir lögboðinna umsagnaraðila, hagsmunaaðila og almennings sem kunna að liggja fyrir.

Við mat á vægi áhrifa á einstaka umhverfisþætti verður stuðst við tiltekin viðmið s.s. stefnumörkun stjórnvalda, lög og reglugerðir. Í töflu 3. eru tekin saman þau umhverfisviðmið sem lögð eru til grundvallar umhverfismati á breytingu aðalskipulagsins. Umhverfisviðmið eru notuð sem mælikvarði eða vísir til að meta einkenni og vægi þeirra áhrifa sem aðalskipulagsbreytingin hefur í för með sér.

Umhverfisþættir	Viðmið
Vatn	Náttúruverndarlög nr. 60/2013. Vatnalög nr. 20/2006. Aðalskipulag Hörgársveitar 2012-2024
Gróður & dýralíf	Válisti Náttúrufræðistofnunar Íslands yfir fugla 2018. Listi yfir friðlýstar plöntur og válisti. Lög nr. 60/2013 um náttúruvernd. Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020, sjá kafla 2. Markmið og leiðir að vend lífríkis Íslands og kafla 11. um sjálfbæra gróðurnytingu og endurheimt landgæða.
Landslag, jarðmyndanir & ásýnd	Náttúruverndarlög nr. 60/2013. Sérstaða/fágæti landslags út frá vísbendingum í 61. gr. laganna og 3. gr. þeirra um að varðveita landslag sem er sérstætt eða fágætt eða sérlega verðmætt vegna fagurfræðilegs og/eða menningarlegs gildis.
Fornleifar og menningarminjar	Skráðar friðlýstar fornleifar skv. lögum um menningarminjar nr. 80/2012 en til fornleifa teljast skv. 3. gr. laga um menningarminjar hvers kyns mannvistarleifar, á landi, í jörðu, í jökli, sjó eða vatni, sem menn hafa gert eða mannaverk eru á og eru 100 ára og eldri.
Landnotkun	Landsskipulagsstefna 2015-2026, Aðalskipulag Hörgársveitar 2012-2024.

Tafla 6. Umhverfisþættir og viðmið.

5.3 VÆGI ÁHRIFA

Við matið verður notast við eftirfarandi skilgreiningar á vægi áhrifa:

Vægi áhrifa/ Vægiseinkunn	Skýring
Jákvæð +	Áhrif framkvæmdar eða áætlunar eru jákvæð á umhverfisþátt út frá þeim viðmiðunum sem sett eru.
Óveruleg 0	Áhrif framkvæmdar eða áætlunar eru óveruleg eða engin út frá þeim viðmiðunum sem sett eru.
Neikvæð -	Áhrif framkvæmdar eða áætlunar á umhverfisþátt/-þætti eru neikvæð út frá þeim viðmiðunum sem sett eru.

Tafla 7. Vægi áhrifa.

5.4 UMHVERFISÁHRIF

Við mat á umhverfisáhrifum er unnið eftir lögum um umhverfismat áætlana nr. 105/2006 og stuðst við leiðbeiningar Skipulagsstofnunar. Við matið er m.a. stuðst við áætlanir framkvæmdaaðila um skógræktarsvæðin sem og ákvörðun Skipulagsstofnunar um tiltekna framkvæmdir.

Skilgreining efnistökusvæðis í landi Hlaða og Tréstaða		
Umhverfisþættir		
Vatn	Efnistökusvæðið er í næsta nágrenni við Hörgá en efnistaka fer fram í malarhjalla sem eru leifar eldri sethjalla Hörgár.	
	Valkostur A	0
	Óveruleg áhrif á vatnafar. Efnistökusvæðið er í 60 metra fjarlægð frá Hörgá þar sem það er næst.	
Gróður & dýralíf	Svæðið er í dag mjög raskað af efnistöku til margra ára en hefur verið að mestu melar og mó- og graslendi. Dýralíf hefur ekki verið kannað en ætla má að dýralíf einkennist af nærliggjandi gróðurfari og þar finnst mófuglar.	
	Valkostur A	-
	Efnistaka hefur ætíð mikið rask á gróðri og dýralífi í för með sér. Eftir að efnistöku lýkur verður gengið frá námunni og sáð í svæðið. Æskilegt er að nýta grenndargróður í sáningu til þess að endurheimta að mestu fyrra gróðurfar.	
Landslag, jarðmyndanir & ásýnd	Landslag svæðisins einkennist af miklum sethjöllum frá ísöld. Engar jarðmyndanir eða landslagsgerðir sem njóta verndar skv. 61 gr. laga um nátturuvernd nr. 60/2013 en neðan námunnar rennur Hörgá. Efnistökusvæði er talsvert áberandi frá Ólafsfjarðar- og Dagverðareyrvægi.	
	Valkostur A	-
	Áhrif efnistöku á landslag og ásýnd eru neikvæð þar sem efnistakan breytir landslagi og ásýnd svæðisins talsvert. Þess skal gætt að efnistaka fari ekki nær árbökkum Hörgár en 50 metrar og að gengið verði frá svæðinu að efnistöku lokinni og svæðið lagað að núverandi landslagi.	
Fornleifar & menningarminjar	Samkvæmt aðalskráningu fornleifa sem gerð var í tengslum við Aðalskipulag Hörgársveitar eru engar skráðar minjar á svæðinu.	
	Valkostur A	0

	Óveruleg áhrif þar sem engar minjar eru að finna á svæðinu.
Landnotkun	Svæðið er skilgreint sem landbúnaðarsvæði í aðalskipulagi en skilgreiningin nær yfir allt land lögbýla sem nýtt er til landbúnaðar neðan 400 m.y.s. Svæðið hefur ekki verið nýtt til ræktunar, beitar né annarra þátta sem fallið geta undir landbúnað.
	Valkostur A 0
	Breytt skilgreining hefur engin áhrif á núverandi nýtingu og hefur ekki áhrif á landnýtingu á aðliggjandi svæðum. Tún í næsta nágrenni verða áfram nýttuð. Áhrif á umhverfisþátt eru óveruleg.

Tafla 8. Umhverfismat efnistökusvæðis við Hlaðir og Tréstaði

Skógræktarsvæði í landi Engimýrar, Geirhildargarða og Grjótgarðs			
Umhverfisþættir			
Vatn	Skógræktarsvæðin við Geirhildargarða og Engimýrinn eru á fjarsvæði vatnsverndar og skógræktarsvæðið við Grjótgarð liggur neðan þjóðveggar og ofan Hörgár.		
	Valkostur A	0/+	Valkostur B 0
	Óveruleg áhrif á vatnafar eða jákvæð áhrif á vatnsbúskap og vatnafar. Vatnsbúskapur verði stöðugri og tré dragi úr flóðahættu.		Óveruleg áhrif á umhverfisþátt þar sem ekki verður farið í skógrækt á þessum svæðum.
Gróður & dýralíf	Ríkjandi gróðurfar í landi Geirhildargarða er graslendi og moslendi og að mestu láglent. Í landi Grjótgarða var svæðið áður nýtt sem beitiland og er á milli 20-80 m.y.s. Að mestu flatlent með nokkuð frjóu mólendi með rýrum melkollum á milli. Í landi Engimýrar er ríkjandi gróðurlendi mólendi og graslendi. Skógræktarsvæðið er á flatlendi við þjóðveg 1. Dýralíf hefur ekki verið kannað en ætla má að dýralíf einkennist af nærliggjandi gróðurfari og þar finnst mófuglar.		
	Valkostur A	0/+	Valkostur B 0
	Skógrækt á svæðunum mun breyta núverandi gróðurfari, sem er hvorki talinn vera sérstakt eða sjaldgæft á þeim svæðum þar sem skógrækt á að fara fram. Gróður verður fjölbreyttari á svæðinu og hefur því möguleg jákvæði áhrif í för með sér fjölbreyttara gróður- og dýralíf. Ekki verður gróðursett í mýrar eða votlendi.		Óveruleg áhrif á umhverfisþátt þar sem ekki eru lagðar til neinar breytingar frá þeim áætlunum sem í gildi eru.
Landslag, jarðmyndanir & ásýnd	Landslag svæðanna einkennist annars vegar af láglendi og hlíðum við Geirhildargarð og Engimýri og flatlendi neðan þjóðveggar við Grjótgarð og liggja á bilinu 30-200 m. Engar sérstakar jarðmyndanir á svæðunum sem njóta verndar skv. 61. gr. laga um náttúrvernd 60/2013.		
	Valkostur A	-	Valkostur B 0

	Áhrif skógræktar á landslag og ásýnd við Engimýri og Geirhildargarð eru að mestu bundin við láglendi við Þjóðveg 1 en teygja sig mishátt upp í hlíðarnar. Lögð verður áhersla á að fella skóginn vel að landslagi með því að leyfa línunum í landslagi að ráð útmörkum skógarins og birkiskógur í efri mörkum til að mýkja ásýnd. Sammögnunar áhrif með annarri skógrækt eru talsverð þar sem um er að ræða viðbót við nú þegar mikla skógrækt innan sveitarfélagsins og ásýndarbreyting því talsverð. Engar sérstakar jarðmyndanir eða náttúruáhrif eru á svæðinu.	Óveruleg áhrif á umhverfisþátt þar sem ekki eru lagðar til neinar breytingar frá þeim áætlunum sem í gildi eru.	
Fornleifar & menningarminjar	Aðalskráning fornlleifa hefur farið fram í sveitarfélaginu og fornleifaskráning hefur farið fram í landi Engimýrar árið 2008 og einnig í landi Geirhildargarðam engin skráning hefur farið fram í landi Grjótgarðs.		
	Valkostur A	0	Valkostur B
	Innan Engimýrar voru skráðar 4 minjar og verða þær afmarkaðar og ekki gróðursett í nágrenni við þær. Ekki er vitað um minjar í landi Grjótgarðs en ábúendum er ekki kunnugt um minjar. Ef minjar koma í ljós verður ekki plantað nær þeim en 20 m. Í landi Geirhildargarðs er ein tóft innan fyrirhugaðs skógræktarsvæði og verður þess gætt að gróðursetja ekki nær henni en 20 m.	Óveruleg áhrif á umhverfisþátt þar sem ekki eru lagðar til neinar breytingar frá þeim áætlunum sem í gildi eru.	
Landnotkun	Önnur landnotkun á fyrirhuguðum skógræktarsvæðum er að í aðalskipulagi eru svæðin skilgreind sem fjarsvæði vatnsverndar, landbúnaðarsvæði og við Engimýri og Geirhildargarða liggur raflína í gegnum svæðin. Þjóðvegur 1 er síðan við jaðar svæðanna.		
	Valkostur A	0	Valkostur B
	Breytt skilgreining hefur engin áhrif á núverandi nýtingu og hefur ekki áhrif á landnýtingu á aðliggjandi svæðum enda verður þess gætt að gróðursetning fari ekki nær rafmagnslínunum en helgunarsvæði þeirra leyfa. Áhrif á umhverfisþátt eru óveruleg.	Óveruleg áhrif á umhverfisþátt þar sem ekki eru lagðar til neinar breytingar frá þeim áætlunum sem í gildi eru.	

Tafla 9. Umhverfismat skógræktarsvæða.

6 SAMRÁÐ OG KYNNING

Sveitarstjórn Hörgársveitar samþykkti þann 30. apríl 2019 að kynna skipulagslýsingu vegna breytinga á aðalskipulagi Hörgársveitar 2012-2024 fyrir almenningi á grundvelli 1. mgr. 30. gr. skipulagslaga nr. 123/2010. Skipulagslýsing fyrir aðalskipulagsbreytinguna var auglýst hjá sveitarfélaginu frá 9. september til 30. september 2019. Lýsingin var einnig aðgengileg á vef sveitarfélagsins á slóðinni www.horgarsveit.is þar sem hagsmunaaðilum var gefið tækifæri til þess að koma með skriflegar athugasemdir. Skipulagslýsingin var einnig send umsagnaraðilum.

Þar sem umfang breytingarinnar var að mati Skipulagsstofnunar þess eðlis að hún kallaði jafnvel á endurskoðun og væri of umfangsmikil þá var ákveðið að fækka liðum talsvert eins og kemur fram í inngangskafli.

Tillagan verður kynnt og samráð haft við hagsmunaaðila, auk neðangreindra umsagnaraðila, í samræmi við ákvæði skipulagslaga og -reglugerðar.

Eftirtaldir aðilar eru umsagnaraðilar um þessa aðalskipulagsbreytingu:

- Skipulagsstofnun
- Aðlæg sveitarfélög
- Skógræktin
- Heilbrigðiseftirlit Norðurlands eystra
- Umhverfisstofnun
- Náttúrustofa Norðurrands eystra
- Minjastofnun
- Náttúrufræðistofnun Íslands
- Norðurorka
- Vegagerðin
- Svæðisskipulagsnefnd Eyjafjarðar
- Landeigendur

Tillagan er nú kynnt á vinnslustigi og gefst þá tækifæri til að bregðast við efnisatriðum tillögunnar áður en hún er fullbúin. Þegar tillagan er fullbúin verður hún samþykkt í sveitarstjórn, að öllum líkindum í desember 2019, og send Skipulagsstofnun til athugunar. Að lokinni þeirri athugun verður tillagan auglýst með áberandi hætti og gefst þá sex vikna frestur til að færa fram skriflegar athugasemdir. Að auglýsingatíma loknum mun sveitarstjórn afgreiða innsendar athugasemdir og svara þeim. Tillagan verður síðan send Skipulagsstofnun til staðfestingar. Breytingin öðlast gildi með auglýsingu í B-deild Stjórnartíðinda.

7 HEIMILDASKRÁ.

Aðalskipulag Hörgársveitar 2012-2024.

Hagstofa Íslands. Mannfjöldi eftir sveitarfélögum, kyni, ríkisfangi og ársfjórðungum 2010-2017.

Lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana.

Lög nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.

Landskipulagsstefna 2015-2026.

Skipulagslög nr.123/2010.

Skipulagsreglugerð nr. 90/2013.